

Dokument na rokovanie

B9-0147/2024

26.2.2024

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie

v súlade s článkom 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

o vražde Alexeja Navalného a potrebe krokov EÚ na podporu politických
väzňov a utlačanej občianskej spoločnosti v Rusku
(2024/2579(RSP))

**Sergey Lagodinsky, Francisco Guerreiro, Markéta Gregorová, Ignazio
Corrao, Katrin Langensiepen, Mounir Satouri, Anna Cavazzini, Bronis
Ropé, Alviina Alametsä, Erik Marquardt, Gwendoline Delbos-Corfield,
Heidi Hautala, Henrike Hahn, Jordi Solé, Malte Gallée, Viola
von Cramon-Taubadel**
v mene skupiny Verts/ALE

Uznesenie Európskeho parlamentu o vražde Alexeja Navalného a potrebe krokov EÚ na podporu politických väzňov a utlačanej občianskej spoločnosti v Rusku (2024/2579(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Rusku,
 - so zreteľom na vyhlásenie svojej Konferencie predsedov z 21. februára 2024,
 - so zreteľom na ústavu Ruskej federácie a medzinárodné záväzky v oblasti ľudských práv, ku ktorým sa Rusko zaviazalo,
 - so zreteľom na správu osobitnej spravodajkyne OSN pre situáciu v oblasti ľudských práv v Ruskej federácii Marijany Kacarovovej z 21. septembra 2023 s názvom Situácia v oblasti ľudských práv v Ruskej federácii,
 - so zreteľom na správu Agentúry Európskej únie pre základné práva z 11. júla 2023 s názvom Ochrana obhajcov ľudských práv v ohrození: Vstup, pobyt a podpora EÚ,
 - so zreteľom na vyhlásenie vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku v mene Európskej únie z 19. februára 2024 o smrti Alexeja Navalného,
 - so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Alexej Navalný, popredná ruská politická osobnosť a laureát Sacharovovej ceny za slobodu myslenia za rok 2021, zomrel v sibírskom trestaneckom tábore severne od polárneho kruhu, kde si odpykával neodôvodnený, politicky motivovaný trest odňatia slobody; keďže plnú zodpovednosť za jeho vraždu nesie ruský štát, a najmä jeho prezident Vladimir Putin;
- B. keďže Navalný bol vo väzbe od 17. januára 2021; keďže od svojho zatknutia bol vystavený zlému zaobchádzaniu, mučeniu, svojvoľnému trestaniu a psychologickému tlaku;
- C. keďže Alexej Navalný sa stal stelesnením boja za slobodu a demokraciu v Rusku; keďže Navalný neúnavne a odvážne pokračoval vo svojom boji z väzenia, pričom odsúdil korupciu ruského režimu; keďže existujú správy o tom, že ruskí občania vzdávajú hold Alexejovi Navalnému v mestách a obciach po celom Rusku, mnohí z nich sú za tieto pokojné prejavy zadržívaní a niektorým sú vydávané svojvoľné vojenské povolávacie rozkazy;
- D. keďže politický systém Ruska je kontrolovaný konsolidovaným autoritárskym režimom, ktorý sa zapája do rastúcej korupcie; keďže tento režim využíva zmanipulované voľby na vytvorenie zdania demokracie a sústreďuje všetku moc v rukách Vladimíra Putina; keďže vláda potláča akýkoľvek nesúhlas s podporou lojálnych bezpečnostných síl, podriadeného súdnictva, kontrolovaného mediálneho prostredia a zákonodarného zboru

zloženého z vládnucej strany a ovplyvniteľných opozičných frakcií;

- E. keďže Putinov režim zdecimoval celú generáciu ruských organizácií pre ľudské práva vrátane Memorialu a moskovskej Helsinskej skupiny; keďže v EÚ sa nachádza množstvo ruských disidentov, zástupcov médií a občianskej spoločnosti, ktorí boli nútení opustiť Rusko, pretože boli v dôsledku svojej kritiky vlády vystavení veľkému riziku odvetných opatrení zo strany úradov;
- F. keďže veľa opozičných aktérov zostáva v Rusku a pokračuje v boji za demokraciu, právny štát a ľudské práva z Ruska a vystavuje sa veľkému osobnému riziku; keďže predstavitelia opozície systematicky čelia slovným útokom, kampaniam ad hominem a dehumanizácii zo strany vlády a provládných médií; keďže v súčasnosti je v Rusku väznených viac ako 500 ľudí ako politickí väzni; keďže od začiatku komplexnej invázie Ruska na Ukrajinu v roku 2022 ruské orgány ešte viac obmedzili práva a osobné slobody, aby potlačili domáci nesúhlas;
- G. keďže podľa osobitnej spravodajkyne OSN pre situáciu v oblasti ľudských práv v Ruskej federácii Marijany Kacarovovej už v Rusku neexistuje žiadny bezpečný priestor pre občiansku činnosť ani politickú opozíciu;
 - 1. dôrazne odsudzuje vraždu Alexeja Navalného; vyjadruje úprimnú sústrasť jeho rodine, spoločníkom a kolegom, ako aj nespočetným podporovateľom v Rusku; vyjadruje plnú podporu Júlii Navalnej v jej odhodlaní pokračovať v práci, ktorú začal Alexej Navalný s jej podporou, ako aj protikorupčnej nadácii založenej Navalným, ktorá pokračuje vo svojej práci za nových okolností;
 - 2. vyzýva ruské orgány, aby umožnili pochovať telo Alexeja Navalného podľa prania jeho rodiny; požaduje nezávislé a transparentné medzinárodné vyšetrovanie presných okolností smrti Alexeja Navalného s cieľom zaručiť zodpovednosť a spravodlivosť;
 - 3. vyzýva podpredsedu Komisie/vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a členské štáty, aby v úzkej koordinácii s partnermi EÚ brali na zodpovednosť ruské politické vedenie a orgány; vyzýva Radu, aby účinne využívala globálny sankčný režim v oblasti ľudských práv a zaviedla ciele opatrenia proti osobám zapojeným do zatknutia, súdneho procesu, väznenia a smrti Navalného;
 - 4. zdôrazňuje, že ruská vláda a Vladimir Putin osobne nesú trestnú a politickú zodpovednosť za vraždu svojho najvýznamnejšieho oponenta Alexeja Navalného a že za týchto okolností je opodstatnené nastoliť otázku legitimacy Vladimíra Putina vo verejnej a medzinárodnej diskusii;
 - 5. vyjadruje solidaritu so všetkými v Rusku a mimo neho, ktorí bojujú za demokratickú a mierovú budúcnosť Ruska; odsudzuje zintenzívnenie zásahu proti kritikom vlády, obhajcom ľudských práv a nezávislým novinárom od invázie na Ukrajinu;
 - 6. vyzýva ruské orgány, aby stiahli všetky svojvoľné obvinenia a okamžite a bezpodmienečne prepustili všetkých politických väzňov a svojvoľne zadržávané osoby vrátane Vladimíra Kara-Murzu, Juriho Dmitrijev, Il'ju Jašina, Alexeja Gorinova, Lilie Chanyševovej, Xénie Fadejevovej, Vadima Ostanina, Daniela Cholodného, Viktorie Petrovej, Márie Ponomarenkovej, Alexandra Skočilenka, Svetlany Petričukovej,

Eugénie Berkovičovej, Dmitrija Ivanova, Joana Kurmojarova, Igora Baryšnikova, Dmitrija Talantova, Alexeja Moskaleva a Ivana Safronova;

7. žiada, aby boli väzni až do prepustenia zadrživani za podmienok, ktoré sú v súlade s medzinárodnými záväzkami Ruska, najmä pokiaľ ide o ich prístup k lekárom podľa vlastného výberu, primeranému lekárske mu ošetrovaniu, právnikom a komunikácii s ich rodinami;
8. vyzýva členské štáty, aby zintenzivnili svoje úsilie o nájdenie uskutočniteľných spôsobov na oslobodenie najviac postihnutých osôb, najmä chorých politických väzňov alebo osôb, ktoré boli mučené, vrátane možnosti prípadnej výmeny uväznených osôb; vyzýva Radu, aby vytvorila osobitnú úlohu vyslanca pre politických väzňov a rukojemníkov s cieľom koordinovať takéto úsilie v spolupráci s medzinárodnými partnermi a slúžiť ako kontaktné miesto pre postihnuté rodiny a spoločníkov;
9. vyzýva ruské orgány, aby okamžite prepustili stovky ľudí, ktoré boli v posledných týždňoch zadržané za to, že si pokojne uctili pamiatku Alexeja Navalného; odsudzuje sadistické praktiky ruských orgánov, ktoré sa zameriavajú na politických demonštrantov tým, že ich povolajú do vojenskej služby;
10. vyzýva členské štáty, aby zaviedli reštriktívne opatrenia EÚ voči osobám, ktoré sú zapojené do politického prenasledovania a vymýšľania prípadov proti ruskej občianskej spoločnosti a aktivistom; trvá na zvýšenej transparentnosti v procese uplatňovania a rušenia reštriktívnych opatrení EÚ;
11. vyzýva delegáciu EÚ a misie členských štátov EÚ v Rusku, aby sa naďalej zúčastňovali na súdnych procesoch s osobami, ktoré čelia politicky motivovanému trestnému stíhaniu;
12. naliehavo vyzýva členské štáty, aby posilnili a ďalej uľahčili program humanitárnych víz a ponúkli ďalšiu podporu ruským obhajcom ľudských práv, prodemokratickým aktivistom a nezávislým novinárom, ktorým hrozí politické prenasledovanie;
13. opakuje svoju výzvu na zavedenie celoeurópskeho systému vydávania víz ochrancom ľudských práv a aktivistom občianskej spoločnosti, ako aj politicky prenasledovaným osobám a na využívanie existujúcej právnej flexibility a riešenie nedostatkov v právnych predpisoch, ako to navrhuje Agentúra Európskej únie pre základné práva vo svojej správe z roku 2023 s názvom Protecting Human Rights Defenders at Risk: EU entry, stay and support (Ochrana obhajcov ľudských práv v ohrození: vstup, pobyt a podpora EÚ); vyzýva inštitúcie EÚ, aby pripravili opatrenia pre prípad, že Rusko prestane vydávať pasy na svojich konzulátoch, vrátane uznávania faktického stavu bez štátnej príslušnosti, a aby vydali cestovné doklady s cieľom umožniť demokratickej opozícii, aktivistom občianskej spoločnosti a inak politicky prenasledovaným osobám presťahovať sa do členských štátov EÚ a v prípade potreby pokračovať vo svojej práci v exile;
14. vyzýva členské štáty, aby sa vyhli neodôvodnenému a neprimeranému uplatňovaniu reštriktívnych opatrení na jednotlivcov, ktorí hľadajú útočisko pred súčasnou ruskou vládou a bojujú proti nej;

15. vyzýva na zjednodušenie postupov pre ruských disidentov v EÚ s cieľom registrovať organizácie a subjekty, otvárať bankové účty a vykonávať ďalšie administratívne úlohy s cieľom umožniť im pokračovať v práci v exile;
16. vyjadruje poľutovanie nad imperialistickou a neokoloniálnou politikou ruského režimu a čo najdôraznejšie odsudzuje pokračujúcu útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine; opakuje, že EÚ, jej členské štáty a podobne zmýšľajúci partneri na celom svete musia pokračovať vo svojej politickej, hospodárskej a vojenskej podpore Ukrajiny, keďže najlepšou odpoveďou na súčasné represívne praktiky je zvýšiť našu podporu obrany Ukrajiny;
17. vyzýva Komisiu, aby využila multilaterálne platformy, ktorých je Rusko členom, na ďalšie odsúdenie porušovania ľudských práv v Rusku, ako aj ruského zločinu agresie voči Ukrajine;
18. vyjadruje podporu práci osobitnej spravodajkyne OSN pre situáciu v oblasti ľudských práv v Ruskej federácii Marijany Kacarovovej a vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že Rada OSN pre ľudské práva jej mandát v roku 2024 opäť predĺži;
19. vyzýva Komisiu, a najmä Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby vypracovala proaktívnu dlhodobú strategickú politiku voči Rusku, ktorá bude účinne reagovať na súčasnú realitu vzťahov medzi EÚ a Ruskom, situáciu v oblasti ľudských práv v Rusku a potreby podpory ruskej občianskej spoločnosti a predstaviteľov opozície v exile;
20. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov a ruským orgánom.